

PRAVICA

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek popoldne; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Stari trg 2/1 — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.50 — Cena: za 1 mesec Din 5.-, za četrt leta Din 15.-, za pol leta Din 30.-; za inozemstvo Din 7.- (mesečno) — Oglasi po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročila na uprave Jugoslovanske tiskarne, Kolportažni oddelk, Poljanski nasip št. 2 — Rokopisi se ne vračajo

Vesele velikonočne praznike

vsem čitateljem in sodelavcem Praveice!

Uredništvo.

Uprava.

E. K.:

Vstajenje.

Takrat, ko se zavrtijo oblaki in romajo od dežele do dežele, takrat, ko dan postaja daljši in je solnce vedno bližje, takrat se skloni nad zemljo in nad njene prebivalce čudežna roka. Narava se vzboji kakor prihajajoče rojstvo, ljudje postajajo nemirni in kdor je nežen, živi iz mrzlice v vročino. — Veter izgublja ostrino in prinaša spomine toplega poletja, oko se zagleda v obrise visokih in čistih gora in romarji hodijo po deželi. In se zgodi, da se zavijejo v črtno največje skrivnosti, samo da sežemo s toplejšo roko po njih. In se celo zgodi, da zvonovi utihnejo in da ptičke začudeno ostrmijo. In kdor med nami razume vse to, tisti skloni glavo, pade na zemljo in čaka največjega praznika Gospodovega.

Gledam vas v oči, bratje moji, in vidim v njih zgodovino človeško razodeto. Vidim smrt in življenje. Borimo se med njima, napadamo, umikamo se, padamo, dvigamo se in vsi tenki a vendar težki žejamo po luči. Telo in duša gradila vsak svoje svetišče, vsak razpenja svoje sebi in vsak je nagnjen k svojemu gospodarju. Ves svet je vrtljak in vse je razdeljeno v kroge. Vsi zakoni človeški se grizejo med seboj in vajeti iz večnosti je človek potrgal. — Gremo skozi ogenj in vihar, skozi temo in udarce. Vse je slepo in brez oči. Le na pomlad, kadar je vsaka stvar lepša in bridkejša, takrat se poženemo v elementarnih skokih proti luči, in čutimo, kako postajamo silnejši in višji, lažji in svetlejši, močnejši in boljši. Vemo namreč, da se ne prebujamo samo telo, marveč tudi duša. In zato smo bogati od svetega pričakovanja.

Kako živo čutimo prihod kraljev, kakor bi ga včeraj videli. In vidimo starodavno Palestino točno pred očmi, kako je Kristus razgibal judovski narod. Kaka so o njem govorili mošnje in fantje, dekleta in žene, kako so ga iskali otroci, kako so blodili slepci po deželi in lipali za njim, kako so grešniki cele noči vpili in ga iskali. Množice so valovile za njim in mu gledale v oči. In razumevamo videnje božje, ki je sijalo in govorilo iz njega. Padali so pred njim in ga molili, na ves glas so se obtoževali, gladovali in žejali so radi njega. In iz ljubezni razumevamo tudi to, da so ga en dan slavili kot kralja, drug dan pa so ga v noči poiskali in ga v noči obsodili. Hudič, kralj teme jih je obsedel, da so zblazneli. In so izvršili najsrmatnejši akt zgodovine, da so Boga-človeka opljuvali, ga bičali in ga križali. Vemo, da je Kristus kot človek premagal telo, premagal človeško smrt. Vse to se je moralo zgoditi. Knjige so pisale v prerokbah in vsi dobri so vedeli, da bo prišlo odrešenje.

To odrešenje je tako, da ga nikdar ne bomo popolnoma razumeli. Vse, kar je iz ljubezni, je le v Bogu razumljivo. Takrat so se odprli prehodi iz narave v nadnaravo, začela se je nova doba in v človeku se je dvignila podoba božjega človeštva visoko v odrešitno luč. Bog se je naselil v naša srca. Kajti smrt je premagana in življenje je dobilo nove, sveže, neizčrpane vrelce. Največja vrednota človeške duše, Milost, je postala direktna vez človeka z onostranstvom. In vsako leto praznujemo spomin največje zveze tostranstva z onostranstvom — velikonočno blagovest.

Tudi letos bodo zapeli velikonočni zvonovi. V vseh zvonikih se bodo zamajali in solnce bo sijalo in žareča lica bodo gledala v praznično razpoloženje. Toda povem vam, ne boste praznovali

velike noči po volji Gospodovi. Ni dovolj, da vstane samo telo in se umije v dišeči vodi. Ni dovolj, da se zapreš v svojo sobo in uživaš mir ali da greš na goro in hvališ svoje razpoloženje. Kdor je božji, naj vstane trdo z dušo. Naj vstane in gre skozi svojo kri. Naj se ne boji človeka, kadar Bog kliče. Ni namreč velike noči brez velikega pelka. In kdor je med nami tak, da strmi v svojo usodo in grize v jeklen obroč, naj dvigne glavo in zakriči po Gospodu. In kdor je med nami tak, da ljubi samo besedo in pesem, naj se udari po ustih in naj gre med sajaste brate in sestre. Oba sta dolžna čakati zmisel življenja in ga zasadi v sebi kakor oljko. Ta zmisel je križani in vstali Kristus. Kristus pa morda ni tu ali tam, marveč povsod. V vsakem človeku živi in mi živimo z njim. V enem trpi, v drugem pa se veseli. In radi tistih, ki v njih Kristus trpi, pišem te besede.

Ne bodite malodušni, kajti moč imate v sebi. Ne bodite žalostni, kajti velika noč se bliža. Ne obupajte, kajti vstajenje je na pohodu, kakor zmagovalci. V nas se vrši velika ura. Vsaka zgodovinska doba ima samo eno važno uro, ki odloča in tehta življenje. Jaz vam rečem, da se bliža tista ura, kakor se bliža Kristus, tako se bliža. In čim bolj se bodo trpeti zavedli v sebi trpečega Kristusa, tem bolj se bo zmanjšala razdalja med njim in med nami. V nas je sicer bolešč. Žalost nas tišči k tlom in smrti vihra s plaščem. Toda vedimo: Vsak, kdor hoče živeti, mora umreti. Kdor hoče življenje dobiti, ga mora izgubiti. Najvišji zmisel proletarskega življenja je v Kristusovih besedah: Umri in živi! Ne telesno ali duševno, marveč duhovno. Križ je strašno znamenje. Toda v njem je božja bližina in klic po odrešenju. Naša žrtve naj ne bo prazna in brez namena, marveč polna ljubezni.

Vse, kar smo trpeli, je delo smrti. Vse, kar bomo živeli iz trpljenja, bo za življenje. Ali ne vidite, koliko je že trpljenja? Nešteto piramid smo že postavili bogatinom. Nešteto grobov smo že izkopali. Zato je nujno pred Bogom in pred ljudmi, da se odpre nebo in razkolje zemljo, da zbeži tema in nam pride svoboda nasproti. Med berati je Kristus živel, med berati bo zopet vstal. Vse, kar in kakor bogatini praznujejo vstajenje Gospodovo, je zasramovanje. Kdor dvigne reveža in v njem Kristusa, ta praznuje Vstajenje. Kdor odžeja žejnega in nasili lačnega, ta praznuje Vstajenje. In kdor se sredi trpljenja sam vzpne in ponudi roko Kristusu, kdor nese sredi noči Njegovo podobno svetlo in čisto, ta praznuje Vstajenje.

Vstajenje je velika reč. To ni slavnost, to ni beseda, marveč najboljši izraz in najvišji vrh trpljenja. Zato se dogodi, da praznuje Vstajenje tisti, ki drugi vidijo v njem samo žival... Hiša Izraelova je zavrgla Gospoda. Mnogi so ga danes zavrgli med nami z dejanjem, čeravno ga slave na ustnicah.

Vi, pa, ki vas vidim mračne a vendar nežne, slabe a vendar silne, boječe a vendar krepke, vi ne klonite s koleno. Življenje vas kliče. To življenje je Kristus. Zato se že odkimajo zastori in borci kneza življenja vstopajo pred žrtvenik Gospodov, da posvetijo svoje trpljenje, ojeklenijo svoje mišice in prejmejo pravico do pomladi, človeške in božje, in do njenega največjega dejanja — Vstajenja.

Političen pregled.

Narodna skupščina je imela v soboto poslednjo sejo pred velikonočnimi prazniki. Nato je bila odgodena za čas velikonočnih praznikov. Prihodnja seja bo najbrže 25. aprila. V petek in soboto je skupščina razpravljala in sprejela dva nova zakona, in sicer o zakonu o zaščiti industrijske svojine in o zakonu o nošenju orožja. Notranji minister dr. Anton Korošec je dal pri razpravi o nošenju orožja obširno pojasnilo. Novi zakon je zelo moderen in vpoštevava vse zahteve in želje ljudstva. Pri dajanju dovolitev se je postopanje poenostavilo. Za orožje, lovske puške in druge, ki jih ljudstvo rabi doma, se ne zahteva nobeno novo dovoljenje, ampak ga je treba prijaviti samo najbližji državni ali občinski oblasti. Orožni listi bodo imeli trajno veljavo. Novega orožnega lista ne bo treba nabaviti, ampak se bo samo stari zamenjal za novega.

Davidovičev klub je imel v soboto sejo, na kateri so se vsi poslanci soglasno izrekli za sedanjo vlado. Ljuba Davidovič je pohvalil njeno delovanje. Ljuba Davidovič se je sedaj odločno obrnil proti Stjepanu Radiću in Pribečeviću in ostro obsodil njuno delovanje in nastopanje.

Namesto pokojnega poštne ministra Kočiča je imenovan za poštne ministra poslanec Bogoljub Kujundžić.

Albanska vlada je zaprla mejo proti Jugoslaviji ob ohridskem okrožju. Kot vzrok je navedla, da je v ohridskem okrožju izbruhnil pegasti legar. Zdravstveno ministrstvo pa je ugotovilo, da ni v tem okrožju nobenega slučaja legarja. V evropskih državah se smatra, da je albanska vlada navedla legar le kot pretezo, dejansko pa da se skrivajo za tem priprave za vpade komitaških čet iz albanske in bolgarske meje v našo državo.

Ministrski svet razpravlja že več dni o stabilizaciji (ustalitvi) dinarja. Dinar se bo ustalil na današnjem tečaju švicarskega franka, ki znaša za 100 Din 9.13 švicarskih frankov. Obširno se bavi vlada tudi s stanovanjskim vprašanjem. Bivši minister za socialno politiko dr. Gosar in sedanji minister Čeda Radović sta izdelala vsak svoj načrt o rešitvi stanovanjske zaščite po 1. maju 1928. O teh dveh načrtih bo vlada še razpravljala.

Iz mariborske oblastne skupščine.

Aretacija tov. Petra Rozmana pred oblastno skupščino.

Interpelacija obl. poslanca Petra Rozmana je prišla na dnevni red skupščinske seje dne 28. marca 1928 glaseča se na naslov velikega župana mariborske oblasti v zadevi javnega nasilnega delikta v Medjimurju in se glasi:

Gospodu velikemu županu mariborske oblasti v Mariboru. — Z ozirom na dogodek protizakonite aretacije oblastnega poslanca Petra Rozmana ter dveh tovarišev ob priliki društvenega zborovanja Strokovne zveze viničarjev dne 19. febr. 1928 v občini Štrigova v Medjimurju, si dovoljujem staviti javno vprašanje g. velikemu županu, da li mu je znan resnični dejanski stan tega dogodka in istočasno postopanje odgovornih oblastnih organov v Medjimurju, predvsem pa:

1. Ali je g. velikemu županu znano, da je izvršeno postopanje nad prizadetimi popolnoma protizakonito?
2. Ali je g. velikemu županu znano, da je bila naročena aretacija od načelnika upravne občine Štrigova, ter da se je v izvedbo tega zlorabljal višja politična oblast.
3. Ali je g. velikemu županu znan postopek s prizadetimi od strani orožnikov in načelnika upravne občine Štrigova. Ker je društveni sestanek bil skli-

can s pismenimi vabili, ter se je vabilo le osebe, ki so lahko člani društva »Strokovne zveze viničarjev«, se niti najmanj ni kršil zborovalni zakon. To se je dokazovalo, kakor tudi, da je Peter Rozman poslanec mariborske obl. skupščine, kar se niti najmanj ni hotelo upoštevati.

S tem načinom nasilnega postopanja je bila okrnjena na časti cela naša obl. skupščina, kršil se je člen 33 ustave nad vsemi prisotnimi viničarji, kakor se je na krut način omejevala telesna svoboda treh aretirancev.

Proti takemu načinu krivičnega postopanja najodločneje protestiram kot oblastni poslanec in kot predstavnik »Strokovne zveze viničarjev«, ter si dovoljujem staviti vprašanje g. velikemu županu, koliko je že ukrenil v svrhu zadoščenja prizadetih in kaj more storiti, da se taki slučaj v bodoče ne bodo dogajali, posebej pa v Medjimurju. — Peter Rozman, oblastni poslanec.

G. veliki župan je v daljšem odgovoru na to interpelacijo podal skupščini celotno sliko tega dogodka, ki je vzbudil v celi skupščini ogorčenje nad takimi dejanji. Poslanci so vzklicali: »Skandal! Ali je to mogoče!« itd. Dalje je g. velik župan izjavil, da je takoj po obvestilu tega dogodka, uvedel obširno preiskavo. Dognalo se je, da na vsem državna oblast nedolžna. V prvi vrsti nosi krivdo župan občine Štrigova gosp. Fodroczy in orožniki. Odrejena je bila disciplinarna preiskava nad tem županom in se je dognalo, da je protizakonito prekoračil svoj delokrog, za kar se ga je odstavilo kot župana. Glede orožnikov se je veliki župan obrnil na komando 9. žandarmerijskega polka v Zagrebu, katerim od tam ne uide zaslužene kazni.

Tov. Peter Rozman se je po izjavi g. velikega župana oglašil k besedi in izrazil svoje zadovoljstvo glede odgovora vel. župana na to interpelacijo in s tem je bilo v skupščini podano javno zadoščenje našemu tovarišu, katero so mu hoteli okrniti našemu pokretu nasprotni elementi v Medjimurju na protizakonit način, kakor tudi predstavniki našega delavstva »Strokovni zvezi viničarjev«.

Na koncu te seje oblastne skupščine so bile prečitani razni predlogi, med njimi tudi predlog našega tov. P. Rozmana, da naj se uzakoni viničarski red v najkrajšem času in da se pri razdelitvi podpor za pomoč v prehrani pasivnim krajem, predvsem upoštevajo Haloze in vse one občine, kjer so viničarji. Predlogi so se sprejeli. Dne 29. marca pop. je bilo zasedanje obl. skupščine končano in je predsednik obl. skupščine pred zaključkom izjavil, da je bil od strani obl. poslanca P. Rozmana vložen predlog viničarskega reda že pred daljšim časom obl. skupščini predlagan in da smatra isto kot že predloženo obl. skupščini ter da se bo v prihodnjem zasedanju o njem razpravljalo.

V sporazumu z opozicijo je bil izvonen odsek, ki bo proučeval in razpravljal posebej samo viničarski red.

V ta odsek so bili izvoljeni: za SLS Napotnik, Poljanec, Šerbinek, Rozman, Sagaj in Janžekovič, od socialistov: Grčar, od HSS: Majerič, od SDS: Petrovar. S tem nastanejo novi momenti za naše viničarje in naš pokret.

* * *

V socialnem odseku oblastne skupščine sodelujejo kot člani odseka tudi naši organizirani trije poslanci tov. Rozman, Uranjek in Kores. Odsek se je pečal v zadnjem času s prošnjami glede podpor obrtnonadaljevalne šole v Slov. Gradcu in glede podpore učencem osnovne šole v Št. Janžu pri Dravogradu. Na dnevnem redu je bila nadalje tudi prošnja za podporo odbora vojnih oškodovancev v Mariboru, protest proti naredbi

ničijo grožnje družbe. Na stotine delavoljnih rudarjev bo brez zaslužka in s svojimi družinami brez kruha.

Naj se že pogaja družba s komurkoli in kakorkoli za naročila, eno je gotovo, da bi se vsled tega ne smelo prevaliti tako grozne posledice pogajanj na uboge rudarje, ki jim ne gre, kakor družbi, za profit, ampak le za golo življenje. Je to star način, kako TPD izsili od države podpis zanj ugodnih naročil. Tako dela TPD že ves čas.

Rudarji vemo, da TPD in z njo združen kapital vlada brezpogojno nad vsemi in da smo proti temu molohu danes brez vsake pomoči. Vendar apeliramo na vso našo javnost, da vse javne zastope, vse narodne poslance, oblastno skupščino in oblastni odbor ter vse, katerim veljamo mi rudarji sploh še za ljudi, da se za nas zavzamejo. Nočemo usmiljenja, dela nam dajte!

Sijajna zmaga kršč. socialistov v Vevčah.

V Vevčah, kjer stoji že 30 let močna trdnjava krščanskih socialistov, so se vršile 28. marca t. l. volitve obratnih zaupnikov v papirnici. Ker so zadnjih par let tukaj napenjali vse sile Žerjavovi demokrati, da bi enotnost delavstva zrušili in so jim pri tem šli seveda na roko tudi merodajni faktorji v tovarni, vsled česar je nekaj omahljivcev res odpadlo od »Zveze papirniškega delavstva«, je naša organizacija vsled tega, da se pri volitvah manifestira enotnost delavstva, ponudila »Narodni strokovni zvezi« sporazum in dva mandata od 8 mandatov. Ti »narodni delavci« pa so pogajanja razbili z zahtevo, da se jim da štiri mandate in tajnika, češ: bomo pa pri volitvah dokazali našo veliko moč v Vevčah. V tem smislu je pisalo tudi demokratsko glasilo »Delo«. Šli smo v volitve, računajoč na našo organizacijo in zavednost delavstva in zmaga je bila sijajna in naša.

Rezultat volitev je bil sledeči: Volivnih upravičencev je bilo 533. Volilo jih je 497. Par glasovnic je bilo neveljavnih. Naša lista je dobila 434 glasov in 7 mandatov, demokratska pa 63 glasov in 1 (en) mandat. Količnik je bil 61, torej so dobili »narodni« 2 glasova čez količnik.

Ko je delavstvo izvedelo za rezultat, je zavladalo veliko navdušenje na naši strani, med demokrati pa, ki so se poskrili, velika poparjenost.

Vevški papirničarji so zopet govorili. Govorili tako, kakor govori vedno krščanski socialist, kadar gre za čast in ugled delavstva. S tem so dokazali, da so krščanski socialisti v Vevčah odločujoč faktor in da nasprotnik ne pride v Vevčah niti v poštev. Prav in dobro je tako. Po tej poti tudi v bodoče naprej, k novim zmagam, da izgine zadnji škodljiv delavskih interesov iz Vevč.

Čast in hvala našim zavednim papirničarjem! Delavstvo cele Slovenije naj jim sledi!

Občni zbor naše gradbene zadrage.

V petek dne 30. marca t. l. se je vršil v kleti Konzumnega društva na Kongresnem trgu prvi občni zbor »Gradbene zadrage Delavski dom« v Ljubljani, ki se ga je udeležilo nad 60 članov. Občni zbor je vodil načelnik pripravljalnega odbora tov. Jože Rutar. Zanimivo poročilo je podal tajnik Ivan Gajšek o gradbeni akciji zadrage. Iz njegovega poročila je bilo posneti, da mora iti gradbena akcija zadrage za tem, da omogoči lastne hiše tudi revnim, a solidnim delavcem, ki ne bi v nobenem slučaju mogli več odplačevati kakor 350 Din mesečno, katera vsota pomeni pri današnjih sramotnih plačah že precej.

Poročilo tajnika, v katerem je podal tudi razne izglede za dobavo kreditov, v glavnem pa polagal največjo važnost na lastno moč zadrugnikov, je bilo z odobravanjem sprejeto.

Poleg drugih važnih sklepov sta bila soglasno sprejeta tudi predloga tajnika I. Gajška, da morajo vsi člani vse svoje prihranke vložiti v Prvo delavsko hranilnico in posojilnico na Starem trgu 2/I. in vsak mesec, dokler ne pridejo do svoje hiše ali posojila vložiti v to hranilnico vsaj 100 Din.

V novo načelstvo so bili izvoljeni: Načelnik Jože Rutar, ekspediter, podna-

čelnik Kogovšek Peter, polir, tajnik Tomc Franc, sodni pripravnik, blagajnik Marinšek Vilko, stavbni tehnik, in odbornik: Gostinčar Jože. Za namestnike Jež Anton, Ivan Gajšek, Korun Franc, Kušar Viktor in Kosec Ivanka. Nadzorstvo: Jože Slak, Langus Jože in dr. Aleš Stanovnik.

Novo načelstvo ima nalogo takoj preskrbeti potrebni kredit, nakupiti večjo parcelo za stanovanjsko kolonijo z malimi hišami in vrtovi in poskrbeti posameznikom, ki že imajo parcele in del potrebne vsote, posojila.

Kakor izgleda, bo zadruga lahko že letos dosegla nekaj uspehov, potem pa vsako nadaljnje leto. Glavni cilj te važne zadruge pa je, ustvariti na tem temelju veliko gospodarsko produktivno ustanovo, v okrilju »Jugoslovanske strokovne zveze«.

TOVARIŠI! Dovolj je, da »Pravica« ugaja delavcem. Zato ne čakajmo, da jo bodo hvalili tudi drugi, ki niso v naših vrstah. Kadar jo bodo ti hvalili, takrat ne bo ugajala našim zavednim tovarišem. Zato pojdemo na delo sedaj in ji pridobimo čim več novih naročnikov. Delavec mora biti sam kovač svoje sreče!

Tedenske novice.

Za starevpokojence. Oblastna poslanca tov. Križnik in g. Siter sta zaprosila pri oblastnem odboru v Ljubljani, da se podeli iz državnega fonda za pasivne kraje rudniškim starevpokojencem nekaj podpore, naj si bo v živem ali v denarju, ker reveži živijo v velikem pomanjkanju. Oblastni odbor je obljubil, da bo prošnjo vpošteval.

Belgrad zahteva Osrednji urad za zavarovanje delavcev. V Belgradu se v zadnjem času vodi kampanja v svrhu, da se Osrednji zavod za zavarovanje delavcev iz Zagreba premesti v Belgrad. Pretekli teden se je vršila seja tamkajšnjega okrožnega urada. Soglasno je bil sprejet predlog, naj se od Prometne banke kupi obsežno stavbišče za pet milijonov dinarjev, na katerem se zgradi poslopje za okrožni, oziroma za Osrednji urad. Čim ta predlog odobri minister za socialno politiko, se baje takoj prične za gradnjo palače.

Misli krščanskega socialista, katere priobčuje prijatelj kršč. soc. pokreta v »Pravici«, ponatiskuje tudi »Amerikanski Slovenec«. Veselo znamenje in želimo le, da bi te misli, ki so pisane iz ljubezni do delavstva, rodile vsaj nekaj dobrega tudi v najbolj kapitalistični Ameriki. Iz lista, katerega vzdržujejo samo naši zavedni in požrtvovalni tovariši, že padajo zrna na najbolj vroča kapitalistična tla. Čast našim požrtvovalnim tovarišem, kajti njih požrtvovalnost že deluje v središnih ameriških katoličanov. Želimo pa, da bi to požrtvovalnost razumeli tudi rojaki v Ameriki in priskočili svojim zavednim pokretašem v stari domovini na pomoč, da bodo v svoji »Pravici« lahko nudili še več dobrega in koristnega.

Vesele velikonočne praznike želi vsem odbornikom naših delavskih organizacij kakor tudi članom naš stari pokretaš Jože Keršič iz Most pri Ljubljani.

Knjižnica Delavske zbornice je v mesecu marcu imela živahen promet, kar je razvidno iz sledečih primerjalnih števil. Številke v oklepajih značijo napredek napram lanskemu marcu. — Obiskovalcev knjižnice je bilo v mesecu marcu 1750 (+ 1356). Na novo se jih je vpisalo 81 (+ 61). Knjig je bilo izposojeno skupno 3647 (+ 2367), od teh leposlovnih 3325 (+ 2624) in znanstvenih 322 (+ 243). Nemških 1519 (+ 1392), hrvatskih 272 (+ 272), slovenskih 1856 (+ 1203). Dohodkov je bilo Din 5889,50 (+ 4829).

Smrtna nesreča na kolodvoru. Na ljubljanskem kolodvoru je po nesreči padel 20letni sluga Anton Zapora ter tako nesrečno priletel na tir, da si je prebil lobanjo in mrtev obležal.

»Sijajne« plače. Pri gradnji železnice Belgrad—Nevska bo zaposlenih okrog 16.000 delavcev. Na dan bodo, kakor čitamo v časopisih, dobivali od 22—26 dinarjev. Poleg tega bodo pa morali imeti še svoj kramp in lopato.

Nepričakovana smrt. Preteklo nedeljo je prišel z družbo v Laze v Tuhinjski dolini 26letni Gino de Riva. V tamkajšnji gostilni so z revolverjem streljali v tarčo. Ena patrona pa se ni hotela spro-

žiti. S to patrono nabasan revolver je pozneje v šali nastavljal na sence in vprašal družbo: Ali naj? Pri tem je podzvestno pritisnil na petelina. Patrona pa se je vžgala in De Riva je mrtev padel na tla.

Kinematografi v Jugoslaviji. V Jugoslaviji je 344 stalnih in 12 potujočih kinematografov.

Grozna smrt delavca. V Subotici se je pripetila v tovarni železnega pohištva grozna nesreča. Delavec Ivan Bandin je delal pri stroju in zašel pod kolesa, ki so ga popolnoma zmečkala, tako da so izpod stroja potegnili potem eno samo veliko in krvavo kepo. O nesreči je bila obveščena policija. V tovarno je prišla tudi mati ponesrečenega delavca. Ko je videla zgnečeno telo svojega sina, je od žalosti zblaznela.

Tako imenovana jadranska proga ne bo šla na Split, kot se je govorilo, ampak na Kotor. Šla bo tako: Belgrad—Ripanj—Lazarevac—Kragujevac—Mitrovica—Podgorica—Kotor. Proga na Split bi pomenila gospodarsko progo, proga na Kotor pa izključno vojaško progo. Zanimivo je to, da posojilodajalci (Amerikanci in Angleži) dovolijo le graditev jadranske proge, drugih pa ne. Naša zveza z morjem bo še najbrže malo počakala.

Za jadransko progo je predvidenih 15 milijonov dolarjev.

Progo Zagreb—Belgrad bodo naredili dvotirno.

Požar v tobačnih tovarnah v Atenah. Tobakne tovarne v Atenah in Kavali so imele ogromno škodo vsled požarov, katere pripisuje policija agitaciji komunističnih agentov, ki so prišli z Dunaja. Škoda znaša v atenski tovarni 4 milijone zlatih mark. Brez kruha je ostalo tri tisoč delavcev.

Maksim Gorki.

Ob 60letnici njegovega rojstva.

Pokolenje Gorkega je zadela jako težka usoda. V Rusiji je že davno pred njim jelo nekaj tleti, kar je grozilo izbruhniti na dan. Toda ti glasovi so bili še tihi in neubrani; mlado generacijo je čakala težka naloga, da spregovori odločno besedo.

Maksim Gorkij (Aleksij Maksimovič Peškov) je izšel iz malomeščanskih familijskih razmer, kjer se je življenje še vedno kretalo pod vidiki razmer iz »starih dobrih časov«. Toda mladi Aleksij je bil preveč nestalna in prožna natura, da bi bil otopel v njih. Življenje ga je že jako zgodaj pognalo v najrazličnejše poklice, da ga je mogel preživeti in spoznati prav do dna. K pisateljstvu ga je vzbudilo babičino pripovedovanje lepih ruskih pravljic in čitanje francoskih bulvarskih romanov. Zato se njegove začetniške novele in romani gibljejo med romantično sanjavo in hladnim razumom. Od romana (Toma Gordejev) je prišel do drame (Na dnu), ki mu je prinesla svetovno slavo. Od tu se je pozneje ponovno vračal k romanu, noveli in povesti.

Prejšnji ruski pisatelji so bili gospodje, zato je bila tudi ruska literatura gosposka, pa naj si je še tako iskala človeka. Samo Dostojevskij, rastoč čisto iz sebe in stoječ na lastnih nogah je v »Besih« čudovito fino zaslužil nov čas. S tem je prehitel ritem svoje dobe in postavil temelje, na katerih je gradila naslednja doba.

Da je privedel besjaka in proletarca na oder in v roman, to ni popolna zasluga Gorkega. Storil je že pred njim Kozolenko. Toda Gorkij ne nastopa samo kot verni risar in pripovedovalec, ampak ves ta čudoviti svet potepuhov, barab, vlačug, proletov, beračev in nemaničev je šel skozi medij njegove duše. Nastopa kot eden izmed njih, kot risar lastnega jaza. Veliko narisanih figur je pravih anarhistov, brez idej, volje, hotenja in pogleda v bodočnost, prave »razvaline življenja«, drugi so pa vsi zaverovani v življenje na »onem bregu«, fantasti, revolucionarji, prihajajoči korak za korakom do jasnejšega izraza. Pozitivisti, ves zaverovan v znanost in napredek, najde v marksizmu in erfurt-skem programu svojo podlago. Toda čim jasnejša je idejna izpoved, tem bolj pojema pesniška sila, tem bolj odмира v njem umetnik. Zato je ostal v širokem svetu v dobi med dvema revolucijama skoro pozabljen. Ob zadnji revoluciji se je pa proletarski razred takoj spomnil svojega radikalnega glasnika.

Vendar on ni mogel iti za revolucijonarji skozi vse stepe njihovega boja.

Generacija Gorkega pri vsej svoji novi noti ne more utajiti svojega ruskega porekla. Kot pesniški rod Tolsteja in Dostojevskega tudi ona išče človeka. Toda ta človek ni več bogoiskateljski, v njem se ne stapljata in odbijata več nebo in zemlja, tostranstvo in božanstvo, ampak ostane to, kar je, pač človek. Gorkij stoji preblizu življenja, dnevni impresiji, taktu strojev, smradu proletarskih kolib, alkoholikom in brezdomcem, je prevelik optik, udajajoč se čarom dnevnih doživljajev, da bi mogel prodreti v še nerazkrite tajne ruske duše. Iz socializma pride do religije v človečanstvo, nekaj ponteizem kot nadomestek mladostne romantike. Ruski postopak mu je hvaležno sredstvo in simbol njegovih človeških sanj, živ protest vsega starega in okorelega. Kot revolucionar odklanja vsak kompromis, kot romantik veruje v življenje; zavrže mesijansko koncepcijo ruskega naroda in ga bliža mednarodnim proletarskim vrstam. Vsak posameznik mora zrasti in se potem zlit v skupno proletarsko enoto. Tu je Gorkij najbolj romantičen, pa tudi največji artist.

Boljši ruski človek predrevolucionarne dobe se je delil v tri smeri. Eni so delali priprave za krvavo revolto, drugi so skušali premostiti socialna nasprotstva z realno kompromisno politiko, tretji so pa oznanjali mesijanstvo ruskega naroda in kraljestvo božje. Gorkij se je pridružil prvi črti, ki je utelesila vse svoje sanje v revolucijo. Mi, ki gledamo socialistični pokret z metafizičnega vidika, ne samo kot razredni boj, ampak borbo za čisto novega človeka, ne moremo prisegati nanj brez pridržka. Vkljub temu ostane kot pisar bede proletarskih mas, oznanjevalec novega socialističnega človeka, neustrašen borec za svobodo in pravico čisto blizu in to kot Rus, človek in umetnik.

France Cepuder.

Dopisi.

Kočevje. Že večkrat je bilo poudarjeno, da se z delavcem nikjer ne ravna tako nečloveško kakor baš v Kočevju. Tako skušajo v zadnjem času nekateri ljudje zopet s starim šikaniranjem delavstva in pred dnevi niso hoteli izplačati delavcem pri nekem podjetju celo njihov večtedenski zaslužek. Nekaj časa so delavci potrpežljivo čakali v nadi, da bodo prejeli svoj težko zaslužen denar. Ali od nikjer nič. Tedaj so poslali delavci deputacijo k različnim osebam, ki imajo pri podjetju besedo. Hodili so od Poncija do Pilata — a odziva nobenega. Ko so uvideli, da vse prošnje nič ne pomagajo, so se obrnili do obl. posl. g. A. Peterlina, ki se je za delavstvo zavzel in dosegl, da so delavci dobili izplačilo. Delavci so so mu za to pomoč zelo hvaležni. Kje so bili sedaj oni gospodje, ki se ob vsaki priliki trkajo na prsa kot delavski voditelji in imajo v Kočevju slovensko narodnost v zakupu? Toda ti stopijo na plan le ob volitvah, ko so tudi delavske kroglice dobrodošle. Zdaj, ko so volitve minule, so pa zopet pokazali svoje »prijateljstvo« do delavca! Delavci! Sedaj ste dovolj jasno videli, kje imajo srce za Vaše težave! Pa še nekaj ne smete pri tem pozabiti, to je delavska organizacija. **Delavec potrebuje svoje lastne organizacije, ki bi se zavzela za skupne interese vsega delavstva in potom katere edine bo prišel do svojih pravic.** Delavci, le v slogi je moč!

Kranj. V tovarni usnja K. Pollak d. d. so razpisane volitve obratnih zaupnikov na dan 21. aprila t. l. — V tovarni Jugočeška je bila postavljena za volitve obratnih zaupnikov samo ena sporazumna lista. — Položaj delavstva v vseh podjetjih v Kranju je skrajno slab. To in pa pritisk podjetnikov na delavstvo, bo rodilo spoznanje med delavstvom, da je vendarle edina rešitev delavstva v močni delavski strokovni organizaciji. — V Stražišču namerava neka družba graditi novo tekstilno tovarno. Kjer je delavstvo neorganizirano in nezavedno, se najlažje redi kapitalist. Prav je, da se zidajo tovarne, toda vzporedno temu mora rasti tudi delavska zavest in organizacija, drugače se ustvarja z novimi podjetji le nove sužnje. — V Stražišču nameravajo graditi tudi nov katoliški Društveni dom. Naj bo ta novi dom novo torišče in žarišče delavske prosvete, zavednosti in organizacije v Stražišču.

ministrstva za šume in rude, s katero se podaljšuje službena doba in znižuje pokojnina za rudarje, upokojuje in plavžarje. Odsek se je pečal tudi s predlogom, da se posreduje pri merodajnih oblasteh za omiljenje redukcije industr.

delavcev in končno s prošnjo za podporo vsled vremenskih neugod prizadetim re-vežem. Vse prošnje je odsek ugodno rešil in bo skrbel tudi za to, da se jim odstrani tudi v nadalje kake eventuelne zapreke.

Strokovna organizacija.

Kovinarji

Jesenice. Predavanje s skioptičnimi slikami o temi »Racionalizacija dela in delavstvo« se je prelozilo od 4. aprila na 11. aprila ob 8 zvečer. Preložiti smo ga pa morali vsled čiščenja dvorane. Prihodnjo sredo pa gotovo vsi k predavanju, ki je za današnji čas važno. Zato vabljeno tudi tovariši našega pokreta, člani pa smatrajte za dolžnost točne udeležbe.

Papirničarji

Vevče. V nedeljo dne 1. aprila t. l. se je vršila v Društvenem domu skupna se-ja novo izvoljenih obratnih zaupnikov ter zaupnikov in obrtnikov organizacije. Seje se je udeležil tudi tajnik JSZ tov. Gajšek. Poleg drugih važnih vprašanj se je obravnavalo tudi vprašanje starostnega zavarovanja delavstva, potom pri-vatne inicijative. V tem pogledu so se storili važni sklepi, ki jih bo organizaci-ja, odnosno obratni zaupniki, skušala v najbližji bodočnosti izvesti. Pri tej stvari računamo tudi na uvidenost in široko-grudnost podjetja, ki bi jo naj dokazal dejansko pri tako važni zadevi, kakor je starostna preskrba delavcev, na čemur morajo biti interesirani tudi delodajalci. — Pred kratkim je odšlo 8 delavcev k vojakom. Ravnateljstvo njihovih mest ni spopolnilo, pač pa je premestilo 4 delav-ce na slabša mesta. Ker tako postopanje ravnateljstva pomeni pri nezmanjšanem obratovanju redukcijo in poslabšanje po-ložaja delavcev, so obratni zaupniki pod-vzeli pri ravnateljstvu potrebne korake, da se krivica popravi.

Goričane-Medvode. Pri nas so bile volitve obratnih zaupnikov razpisane na 25. marca 1928. Dosegel se je sporazum med obema strokovnima organizacijama ter se je tako vložila le ena kandidatna lista in se ista proglasila za izvoljeno. Na prvi seji se je zaupniški zbor sestavil sledeče: Za tovarno v Goričanah: Škulj Valentin, starešina; Knific Franc, tajnik; ostali zaupniki so Luštrek Alojz, Zor Ivan, Narobe Franc, Krmelj Jak-ob. Za tovarno Medvode: Kajzer Ma-tevž, starešina; Bečan Ivan, tajnik; Cvaj-nar Janko. Delavstvo naj vse svoje proš-nje in pritožbe kakor tudi razne nepravilnosti obratno naznanja svojim zaup-nikom, kateri razmere prouče in ukre-nejo potrebne korake. Zaupniki bodo skupno s svojimi strokovnimi organiza-cijami delali na to, da se razmere v to-varnah, katere niso povsem zadovoljive za delavstvo, polagoma enkrat uredi.

Agitirajte za „Pravico“!

Francosko pismo.

(Dalje.)

Kaj ne, kako sijajno je v Franciji; kaka svoboda, bi morebiti kateri vzklik-nil. Lahko, da se oglasi še kakšen naš človek ne vem že katere številke in bo dejal na prve odstavke: Tukaj v Fran-ciji je prav sijajno. V jami se nisem še nikoli toliko razgledal, da bi si slekel sraj-co. Ampak mi moramo biti taki. Le po-glejte; psička, ki okoli gospodarja pri-jazno hodi in se mu smehlja, gospodar lepo poboža, ako pa v njega skoči, mu pa s palico pokaže. Mi moramo biti taki kot tisti psički, ki se smehljajo. (Menda druge denuncirati in da bodo potem drugi namesto nas delali, kajti kolikor kapitalist zahteva, toliko mora biti na-rejenega, pa naj naredi kdor hoče.)

Res je pa. Kdor kake franke več za-služ, ve zakaj jih. Dobro ume svoje na-porno delo. So pa seveda izjeme, da de-lavci v jami konjak namesto kave no-sijo v svojih čutaricah, seveda za paz-nika. Tukaj je potem seveda sijajno delo in plače na kožo drugih. Pa ne smem predaleč, da katerega ne pohujšam ali ne razžalim.

Nekdo je nedavno prav prepričevalno pripovedoval: Nekoč sem si dal ba-ret (rudarski klobuk) na glavo in si v spremstvu gospoda inženjerja šel ogle-dat jamo. No, saj tam je prav sijajno.

Dobre zračne naprave, delavci so tam počasi delali, nihče jih ne priganja in tako naprej, inženjer jim je celo ukazal, naj postojijo. Seveda iz vpludnosti, da bi se gostu lepa bela nežuljava koža morda od premogovega prahu ne opra-šila. Ali pa je inženjer vodil gosta tja, kjer stojijo delavci skoro do kolena v vodi? Od tam bi dotični gost skoraj go-tovo odnesel drugačne vtise.

Lahko, da se še oglasi kateri, ki mu tudi ni treba garati v rudniku, a ima si-jajno plačo. Seveda med luksuznim av-tom in vozičkom za premog je tudi ve-lika razlika.

Janez bo pa rekel: Samo slabe last-nosti je navedel. Zenskam ni potreba kruha peči, ker ga pek na dom pripelje. Mleko tudi na dom, pa mleko, ne vodo, kot tam v Trbovljah in v Zagorju, kjer smo ga dve uri daleč iskali po hribih, težko dobili, drago plačali, nazadnje pa še vodo domov prinesli. Zelenjavo, me-so, vse dobiš na dom, ako hočeš. Res se je v par letih za 65% vse podražilo, pa to nič ne de, saj so nam plačo za 30% povišali. In pa kredit imamo. Živeli na-ši kreditorji! Saj puf je plačan s tem, da na vlak stopiš.

Neki poldrugi Martinek se je celo pohvalil v časopisu, da sedimo tukaj v Franciji pri polnih loncih mesa; prav tako kot so Izraelci v puščavi zatrjevali, da se jim je v Egiptu tako godilo. Zlate urce, verižice, vsak teden nove šimi

živila v Ljubljani in v Mariboru. Tujec, ki ni imel ljubečega srca za nas, nam je skušal z raznimi dobrimi ustanovami lajšati naše gorje, a lastna mati, rodni brat, nam ravno pred katoliškimi praz-niki odvzemajo kruh, blagoslov...

Ponovne intervencije v zadevi konzumov. G. posl. Žebot je v imenu Jugoslo-vanskega kluba vložil ponovno interven-cijo na ministrstvo za promet v zadevi ukinitve železniških skladišč za živila ter zahteval, da se naj poslovanje teh skladišč podaljša do končne ugodne re-šitve za konzumente. Vendar so pa te intervencije zelo otežkočene, ker taki ugodni rešitvi, od katere naj bi imeli ugodnost samo konzumenti, zelo naspro-tujejo razni neodgovorni faktorji, ki ho-čejo to socialno usanovo izrabljati v svo-je osebne koristi. Sicer se ti slednji opra-vičujejo, a madež pa ostane.

Se konzum. Direkcija je obvestila s svojo brzojavko vse svoje edince, da je izjavila Nabavljalna zadruha -uslužben-cev drž. železnice Šiška-Ljubljana, da sprejme konzumente bivše Gospodarske poslovalnice za svoje člane na podlagi svojih pravil. Pristopnina znaša 5 Din, a delež pa 300 Din, ki se pa lahko plača v desetih mesečnih obrokih. Zadruga bo začela pristopivšim takoj izdajati živila, kakor v gotovini tako na kredit iz svoje dosedanje zaloge. Kot legitimacijo za pristop naj vsak novi član priloži staro nakupovalno knjigo Gospodarske poslo-valnice. K temu pripomnimo, da ni pri-merno, da bi se, recimo za Mariborčane, ki je največji centrum železničarjev v ljubljanski direkciji, izdajala živila iz Ljubljane. Nujno je potrebno, da se za Maribor v slučaju neugodne rešitve do-seданjega železničar. konzuma ustanovi posebna poslovalnica za živila. O tem vprašanju še spregovorimo.

Delavska zveza.

Ljubljana. Okrajna delavska zveza za Ljubljano ima zaupniški sestanek v so-boto dne 14. t. m. ob pol osmi uri zvečer v konzumski kleti na Kongresnem trgu. Vabljeni tudi ostali člani Del. zveze. — Odbor.

Krekova mladina.

Ljubljana. Naša podružnica vabi vse svoje člane, da se udeležijo procesije pri sv. Jožefu, ki se vrši v soboto ob pol 8 zvečer. Zbirališče pred cerkvijo.

Ljutomer. Naša podružnica ima občni zbor v nedeljo dne 22. t. m. v prostorih tov. Franca Fekonje v Podgradju pri Ljutomeru. Vabimo vse tovariše člane in članice, da se občnega zbora v polnem številu udeležijo. Na občnem zboru poro-ča med drugimi tudi zastopnik centrale.

Trbovlje. Članski sestanek naše po-družnice se bo vršil v nedeljo 15. t. m. popoldne v društvenih prostorih na Vo-dah. Vabijo se člani in članice. Na se-stanku razgovor o taboru, kateri se bo vršil v mesecu juniju.

šolnce itd. Noč ga je vzela, ni ga več. Tr-govec dosti ne zdihuje za njim; srečen je, da se je pravočasno zgubil, da mu še več ni odnesel. Kdo bo plačnik dolgov? Vsi, ki pri oškodovanem trgovcu kupu-jejo. Par centimov vsako stvar podraži, pa je dobro. Žalibog, da imamo dosti ta-kih, ki take lumparije še podpirajo, po-leg tega so pa toliko neumni, da ne ve-do, da so tudi sami delni plačniki takih dolgov.

Kakšna špela pa kriči: Živela svo-boda in bratstvo! Tukaj v Franciji se lahko kruh sprebere, se ne bo nihče nad-tem zgražal. Živeli samci! Saj jaz sem še devica. Pepče, ti boš moj; pojdiva v Belgijo na koruzo; otroke bom pa dedcu pustila. Posledica: Zapuščeni otroci brez nege. Oče hodi na šiht. Čez par me-secev se pa brezsrčna mati povrne uma-zana, raztrgana, bosa in vsa stepena, se vrže na kolena pred moža, ga prosi od-puščanja, se roti, da ne bo nikoli več kaj takega storila in če se nje ne usmili, naj se otrok, ker jim hoče biti zopet do-bra mati. Mož slednjič, če je usmiljene-ga srca z molkom privoli, češ pa naj bo zaenkrat, ampak še enkrat tako, potem te pa ne pogledam več. Tako se v Fran-ciji zelo pogostokrat dogaja.

Radovedni smo, ako bo tudi tisti od-likovan, ki bo podpisal pogodbo o sta-rostnem in neugodnem zavarovanju ju-goslovanskih izseljencev v Franciji.

Jesenice. Članstvo naše podružnice vabimo, da se udeleži predavanja, ki se bo vršilo 11. t. m. v Društvenem domu na Jesenicah: »Racionalizacija dela in delavstvo«, predava tov. Vinko Poto-ka. Udeležite se predavanja vsi!

Sv. Miklavž. V mesecu marcu je na-ša podružnica razvila vse svoje sile za razmah organizacije. Fantovski odsek šteje 21 članov in ženski 15 članic. Oba sta že imela po tri sestanke. Dne 8. marca smo priredili poslovljni večer to-varišem rekrutom. — Praznik sv. Jožefa smo proslavili skromno, toda tem bolj prisrčno. Na predvečer smo imeli skup-no sv. spoved in pri jutranji sveti maši skupno sv. obhajilo. Dne 25. marca smo priredili Materinski dan, ki je napravil na vse globok vtis. Pokazali smo ob tej priliki kaj se lahko doseže v discipli-nirani organizaciji. Dramatični odsek je imel že 6 vaj za igro »Miklova Zala«, katero priredimo na prvo majsko nede-ljo, nakar vas že sedaj opozarjamo. Raz-veseljivo je dejstvo, da so se člani za-čeli oklepiti organizacije z vsem srcem, ter je vsakokrat udeležba polnoštevilna, bodisi na sestankih ali vajah katerega-koli odseka. To je dokaz, da smo pre-bili led in stopamo v javnost, trdno in samozavestno, kot pravi borci kršč. soc. pokreta.

Ljutomer. Dne 22. aprila popoldne ob 2 se vrši pri tov. Fekonja Francu na Podgradju sestanek ljutomerske vini-čarske mladine. Govori okrožni tajnik tov. Košnik Jože in drugi. Vabila za se-stanek smo razposlali. Vabimo vso mla-dino, kakor tudi starše, da se sestanka v obilnem številu udeležijo. Sprejemali se bodo novi člani in bo organizacija pričela z rednim delom.

V Kočevju se je že začelo.

1. aprila je javil ravnatelj rudnika v Kočevju, da bo s 15. aprilom družba obrat v Kočevju popolnoma ukinila, ker da ni naročil. Do tega dne pa se bo opravljalo le pomožna dela, da se pri-pravi vse potrebno za obustavitev obra-ta. Rudarji bodo delali v teh 14 dneh samo 7 šihotov.

To naj bi bil po načrtu TPD prvi občutnejši pritisk na državo, da podpiše naročila tako, kakor hoče TPD. Družba ve, da bi bili z izprtjem najbolj priza-deči kočevski rudarji, ki so od vseh v Sloveniji najslabše situirani. Zato je za-grozila z obustavitvijo tam, kjer bi bilo to najbolj čutili. Kako naj se pa pre-žive rudarji tudi v teh 14 dneh s 7 šihoti t. j. s 300 Din in to pri veččlanskih dru-žinah? Že itak ti vsakega plačilnega dne ostane polovica ali pa še več zaslužka notri, ker si moral jemati predujme, ako si hotel med tem časom sploh živeti. Položaj rudarjev v Kočevju je naravnost grozen. Treba je le malo pogledati v stanovanja, v družine. Že sedaj se tako-rekoč strada, kaj bo šele, ako se ures-

Upamo, da ga domovina ne bo prezrla, saj gre za njene najboljše sinove, ki so bili po zločinskih orjunskih tolpah in pa po zaslugi raznih političnih vodite-ljev, ki so pritirali domovino tako da-leč, da jim ni mogla več nuditi kruha, prisiljeni, da jo zapustijo. Takrat pa, ko bo pogodba podpisana in če bo imela za delavca kaj koristi, bodo pa tudi v sreih jugoslovanskih izseljencev zaplapolale zastave in deževala priznanja tistemu, ki dela za proletarca.

Zadnje vesti. Govori se, da bomo tu-di tukaj začeli praznovati dneve (pri ne-katerih družbah se že praznujejo). Se-veda, če bi se to razširilo na več dni na teden, bi bilo treba iti za delom dru-gam, in marsikateri bi se težko ločil od udobnega stanovanja in ga zamenjal s podstrešjem, kletjo, hlevom ali celo pla-htami.

Tako je tovariši! Tukaj sem Ti na kratko opisal naš položaj. Bom pa še v drugič kaj.

S krščansko-socialističnim pozdra-vom
Tvoj Orthvin.
(Konec.)

ALI RES NOČES STORITI NITI
ENEGA KORAKA, ZINITI NITI ENE
BESEDICE, DA BI PRIDOBIL VSAJ
ENEGA NOVEGA NAROCNIKA NAŠI
»PRAVICI«?

Razno.

Socijalna borba v ČSR. Borba za socijalno zavarovanje na Češkoslovaškem zavzema vedno ostrejšo obliko. Zastopniki treh socijalističnih strank, namreč socijalnih demokratov, narodnih socialistov in komunistov so pred kratkim sklicali velika delavska protestna zborovanja v vseh večjih mestih. Delo v obratih bo najbrže za več ur počivalo. Radikalni krogi med delavstvom agitirajo celo za splošno stavko.

Ta pa zna! Turška vlada je sklenila s turško Narodno banko dogovor glede

RAZPIS.

Delavska zbornica za Slovenijo razpisuje oddajo: zidar-
skih, tesarskih, krovskih, mizar-
skih, kleparskih, vodovodno in-
stalacijskih, steklarskih, slikar-
skih, pleskarskih, parketarskih,
pečarskih (Lutzove peči, štedil-
niki) del in dobavo zastorov pri
adaptaciji stare okoliške šole v
Celju.

Vsi podatki in razpisni pripomočki se dobe med uradnimi urami pri Delavski zbornici v Ljubljani, Poljanska c. št. 12 in Borzi dela v Celju (palača Hrvatske štedionice).

Ponudbe je vložiti v enem omenjenih uradov najkasneje dne 12. aprila do 12. ure dopoldne.

**Delavska zbornica
za Slovenijo v Ljubljani.**

prodaje alkohola, ki velja do 1. 1951. Država, ki je uvedla na ta način monopolno prodajo alkohola, bo imela od tega tako velik dobiček, da bo do tega leta vse dolgove poplačala. Čim se to zgodi, bo monopol ukinila ter prodajo alkohola sploh prepovedala. Turčini to misel v veseljem pozdravljajo, ker bodo te velikske vsote plačali večinoma tuji.

V Palestini je od vseh 300 gostilničarjev samo eden musliman. Muslimani delajo na to, da tudi ta edini preneha s to obrtjo.

Kronanje japonskega cesarja, ki se bo predvidoma vršilo letos v pozni jeseni, bo stalo ca. 9 milijonov jenov t. j. v našem denarju 250 milijonov dinarjev! In to v času, ko se država še ni opomogla od strašnega potresa!

Zvon padel iz zvonika. Na Španskem v Ciudad Rodoigno je na cvetno nedeljo med procesijo padel iz zvonika zvon na skupino otrok. Tri deklice so bile mrtve.

Turki so začeli zelo skrbeti za vinogradništvo. Ustanovili so več vinogradniških šol.

Vinski pridelek v Italiji. L. 1927. je pridelala Italija 60.000.000 kvintalov grozdja in iz tega 40 milijonov hektolitrov vina.

Družba Vacuum Oil bo kar 100% dividendno izplačala.

Izgledi za zaposlenje tujih delavcev v Turčiji so zelo slabi. Prišlo je več jugoslovanskih delavcev, ki pa niso dobili dela. Zapravili so to, kar so s seboj imeli in naš konzulat jih je moral poslati domov.

Francoski parlament je sklenil, da se bo gradila skozi Saharo železnica. Železniški material bodo naročili v Nemčiji.

Angleški posestniki premogovnikov imajo pri toni povprečno 16-17 Din dobička. Izkopljejo pa njihovi rudarji kakih 240 milijonov ton na leto, tako da

imajo kakih 4000 milijonov dinarjev dobička. Seveda posestniki premogovnikov — ne rudarji. Rudarjev je 960.000. Na splošno produkcija premoga nazaduje, zaslužek delavcev in podjetnikov se manjša, število zaposlenih delavcev se manjša. Angleško premogarstvo je v krizi. Kriva je zelo konkurenca Nemčije, Poljske in zadnji čas tudi Rusije.

Na Poljskem se zelo ustanavljajo nova podjetja (samo v januarju 8). S tem v zvezi je tudi pasivna trgovska bilanca (se več uvozi kot izvozi). Uvažajo se namreč stroji in surovine. Taka pasivnost trgovske bilance je zdrava, ker je potrebna za razvoj industrije.

Za kratek čas.

Zalostna ugotovitev. »Vaša igra se je kaj slabo obnesla. Gnili jajca so metali na oder.« — »Ja, pa ploskali so tudi.« — »Seveda, če je kakšno jajce zadelo.«

Dober odgovor. Neki slikar je bil povabljen na pojedino. Bil je s kmetov doma in je v mladih letih krave pasel.

Njegov sosed pri mizi se je hotel norčevati iz njega in ga je vprašal, tako glasno, da so vsi slišali: »Kaj ne, vi ste nekoč krave pasli. Ali vam to dobro služi?« — »O, izvrstno, vsako govedino lahko na prvi pogled spoznam.«

Tudi izgovor. Izvošček piva je stal na Dunaju pred sodiščem. »Ali poznate svetost prispege?« ga vpraša sodnik. — »Ne, sem šele prav malo časa na Dunaju.«

Iz šole. »Vaš sin se slabo uči. Včeraj je bil zgodovino vprašan in ni vedel niti to, kdaj je Karel Veliki umrl.« »Oprostite, gospod profesor, pri nas doma ne beremo nič časopisov.«

Ze zna. »Povej mi, Pepček, kaj praviš tedaj, če stopi starejši gospod ali starejša gospa v električni voz in ni nobenega sedeža več?« — »Tako se delam, kot bi spal.«

Vrednost denarja. Za 100 nemških mark dobiš 1358 Din, za 100 lir 300 Din, za 1 dolar 56.75 Din, za 100 francoskih frankov 223 Din, za 100 češkoslovaških kron 168 Din, za 100 šilingov 800 Din.

Usnjarska in čevljarska zadruga „RUNO“ r. z. z. o. z. v Iržiču

Izdeluje
vsakovrstne ovčje
in kozje kože, kakor tudi
barvano usnje za
površnike

Postrežba točna.

Cene solidne.

Krema HELGOLIN vsebuje največ maščobe in daje čevlju največji blesk. A. KNIFIC, ŠIŠKA.

Vsak zaveden somišljenik je član

I. delavskega konzumnega društva v Ljubljani.

Vsaka varčna gospodinja kupuje vse pri svoji lastni zadrugi. --- Vsak dober računar more izračunati, da se kupi najceneje v našem konzumu.

Slavko Savinšek:

14

Milica, otrok bolesti.

Milica je pozabila svojih nog, pozabila svoje bolečine in hrepenenja, sklanjala se je k cvetkam ob potu in jih trgala. Oče Ravnik je zdaj zdaj stopil v žitno polje, iztegnil roko v zlato klasje in utrgal kakor kri in ustnice rdeči mak. Tako je nabral lep šopek rdečega cvetja in ga prinesel Milici.

Ničesar ni dejal pri tem, ali Milica je vedela, kaj je mislil reči: da bi bile tvoje ustnice take in lica tako rdeča in živa in mlada in vesela! Zato je smehljal se odgovorila nemi očetovi želji:

»Hvala lepa, oče! Kaj ne, kako bi bilo lepo pri nas doma, če bi vedno stale na mizi takole rdeče cvetice!«

Oče ni odgovoril besede na to. Spogledala sta se srečna, da sta zunaj sama zase in da se s pogledi in s srci porazgovorita.

Prišla sta na veselični prostor. Vse je bilo že polno, vse zasedeno, družba že razigrana in židane volje. Mnogo znancev, meščanov in delavcev je bilo že tu. Ogledovala sta, kam bi prisledla. Našla sta prostor pri znani jima delavski družini, ki je sedela zase pri mizi ob poti.

Milica je gledala v pisano vrvenje sveta okrog sebe, zrla v plesočo mladino na plesišču. Godba ji je udarjala v uho s čudnim poudarkom, v srce ji je segla s čudovito močjo, ki ji ni mogla odoleti. V neko vrtoglavo jo je vlekla, da ni mnogo videla ljudi, ne razločila govorice, ampak ji je bilo vse kakor neko daljnje šumenje, nerazločno in mrmraje, ter je komaj znala odgovarjati na vprašanja.

Oče Ravnik si je mnogo prizadeval, da bi hčer potegnil v razgovor. Še celo pil je v ta namen malo več, da bi bil zgovornejši, in tudi Milici je večkrat prišlo, da bi ji s pomočjo njače razvezal jezik in obrnil tako misli v drugo smer. Čutil je, da Milica živi nekaj drugega ko vsa druga mladina, ki je zdrava in se lahko vrti in se smeje.

Pa se je bolj malo posrečilo vse to nameravano očetu Ravniku. Milica kar ni mogla od poslušanja godbe, omamljena je bila od njenih melodij, od njene prešerne pesmi, čudno jo je skelelo v srcu, pa sama ni vedela prav, zakaj. In lep čas sem se ji je videlo, kakor da so odnekod uprte vanjo neke oči, ki jo gledajo, ki ji hočejo seči v dušo. Bilo ji je zoprno, pa se je nemirno premikala na stolu. Ozreti si ni prav upala. Vendar je postajalo to čustvo tako neprijetno, da se ni mogla premagovati dalje. Razgledovala se je po vsem prostoru.

In je prišlo:

Prav tam od vrat sem, kjer ni bilo preje mize, pa so jo morali kasneje prinesiti, da je dobila prostor novodošla družba, so gorele vanjo oči, moške oči, tihe in lepe, kot je na prvi pogled opazila, in se niso odmaknile od nje. Milica se je okrenila v drugo stran. Trgala je misli od teh oči. Ali čutila je, da se upijajo vanjo, da grebejo vanjo z dolgimi dolgimi prsti. Spet in spet se je morala ozreti za temi nadležnimi očmi, zopet in zopet se jeziti nanje in se jim umakniti. Pa ne za dolgo: bile so preveč vsiljive, preveč so pekle in vlekale obenem, da se ne bi ozirala za njimi.

In je še videla:

da se oni, ki je imel te oči in je je ž njimi iskal, ni dosti menil za svojo družbo. Moški in ženske okrog njega so se veselili, peli in pili, oni pa je molčal in se le semintja nasmešnil kaki opazki, ali kratko odgovoril na stavljeno vprašanje. Pa niti med govorom ni skoro trenil očesa od nje. Postajalo ji je neprijetno, nekaj čudnega je vrelo po njej, čemur se ni mogla ustaviti. Vstala je, si popravila stol in ognila lahno letno rufo, ker ji je bilo nekam hladno. Ko je sedela nazaj, se je mimogrede ozrla v opazujoče oči. Kako so zaprosile, kako nežno jo objele! Bila je lepa v tem hipu Milica; celo očetu, ki je kljub vinu, ki mu je malce stopilo v glavo, pazil na sleherni hčerino kretnjo, je zavzeleno v misli: Kako lepa je naša Milica! Sklonil se je k nji in jo pozval:

»No, Milica, pij, bova morala kmalu na vlak!«
»Ne morem več, oče; sem že dovolj pila.«

Čutila je:

da je v njej nekaj, kar je omamnejše od godbe, kar bolj opijanja kot vino, bolj sili v glavo in kri! O, te oči so tako vroče, te oči, ki iščejo, so tako močne, tako vabljive! Niso kakor oči drugih, ki jo tudi tukaj požirajo in spolzko božajo. Nekaj drugega je v njih, nekaj, kar srcu govori, kar v dušo kliče: pridi, pridi! Ne zalijo te oči, niso odvrtni, nimajo tistega poltenega, čutnega leska, ki ga Milica dobro pozna v drugih opazujočih jo očeh.

Oni tam ob vratih je vstal. Stopil je nekaj korakov stran od mize k obealniku, kjer mu je visel klobuk. Milica je gledala za njim. Visokorasel, lep, mlad človek je, v elegantni, a priprosti obleki. Njegov korak je moški, zaveden in zavesten. Se v koraku ni odvrnil oči od Milice. V družbi je opazil nekdo ogledovanje tujčeve po Milici ter je dejal v Miliciine sanje:

»Gospodična, onile gospod tamle bo pa oči pustil na Vas!« Pokazal je z glavo v smer k vratom.

Vsa družba se je ozrla tjakaj. Samo Milica ne. Oblila jo je rdečica, zameglilo se ji je pred očmi. Nehote se je oprla z roko ob očeta, ki ji je s skrbjo pogledal v lice. A ko je videl njeno rdečico v obrazu, ko je videl pritaženo luč v njenem pogledu, ji je nemo stisnil roko ter jo vprašal:

»Ali greva, Milica?«

»Oče, še malo počakajva, saj ni sile na vlak!«
»Kakor hočeš, Milica. Še imava časa!«

Nekaj je tiščalo Milico v stol in za mizo, kar ji ni dalo iti. Kaj? Morda tiste oči? Da, oči so bile, ki so jo vlekale. Ali samo zaradi njihovega pogleda ne. Zakaj pa? Milica, ki je mislila to, si ni hotela sama priznati. Pa je bilo le res: ni hotela izdati svoje hibe, ni upala užaliti in presenetiti pogleda, ki je tako toplo za njo iskal.

In v srcu je želela: da bi vsaj oni preje odšel! Tujec pri vratih pa je stopil za mimoidočim moškim, ki je bil prišel od Miliciine sosedne mize, in ga nečesa vprašal. Z glavo in z očmi je pokazal v smer proti Milici. Nagovorjeni mu ni znal odgovora, pač pa sta se nekaj domenila.